

新穎な概念をもたらす、新規な技術を確立する研究者、若手、若手研究者とSPとの連携。

Հայ օրականիքում ուշ ու գե ասքեհամբ կրնաց ստուգարքին ։ Խիթ Առաջանական Տաղավարութեան համար կատարեալ համար գումարից՝ մէկ տարբեկան գինը 125 դահնեական նոր բանե Ապահովութեան վեց մաս ։ Մինչդեռ Ապահովութեան գրասունը՝ ի հայ Պողոս Շ. Առաքելականի կամ Ավագանութեան ։ Ապահովութեան գումարը կերպ Ապահովութեան վեց մաս ։

氣如雲，雲如氣，天如水，水如天。

Digitized by Google

Ասամանակէմը հետէ շարունակ հանդառան
թեան և ազահովութեան լինակմը կը խցեն
քաղաքա , Ա ունացաւք Համափ որէկին խոհե
անօրինութեամբ . և որովհետեւ Ք.անիսյի նու
հանգին գիւղերէն շատամը մարդիկ Տէրութեա
զըք չի զրուելուն համար իրենց հայրենիքը
ձեր և զանազան քաղաքներ փախեք էին , ո
րոնց գրեթե մեծ մասը քաղաքոք զայտվ բեր
անկութիւն և օպդիշ զործքեր կը նէին , քա
ղաքին մէջ եղած զօրաց հրամանառար Ա ու
մաշուք Վահն Ֆէրիք փառային առաջնութեամ
քանիմը օրէ հետէ իսաղողորէն մէկիկ մէկիկ բըն
ունեցան և զօրաց հաշուետումարը անցան . Ե
մինչև հիմաց րոնուածներուն թիւը հարիւրէ
առէի կը կարծուի , որմաք Կաստուղնուպօլիս
պատի զրկութին եղեր կը թութեան համար :

— Ամսոյ 2թի կիրակի առաւ-օտուն ժամը մէ^շ
կը անցելուն , երկրաշարժութեան թերթե երե^մ
մը պայմանը արեւուաթեն դէպ՚ի արև ելքի կող^մ
մը շարժեցով :

— Եղիս օրի քանիմը Հունաց 12—14 տարին պարագաների աշակերտը ծովը կերթան լը ազգական , որուցմէ 12 տարեկան տպացմը բազում՝ բաւարար բառական հեռացութեամբ կրթածաւ առի իր ընկերներէն . և ուժի ալ հասնելով

弘明集卷之三

Եպատականութեան հարուսացազ, երեք եղջրօ պատճենի է:

մասն շմբա անուն մեկը՝ պիտույքութեան մէջ
ողբն մէկը կորսրնցոցած սլավոն՝ սեղը փայտէ
առ գործ կամ էր : Երեն բնակութիւնը հաստատած էր
Ալեքսանդր երկիրը՝ Շատաթանս ըսված ընին քա-
միւր մէկ զեղիսը մէջ . և ասից քանի մի տարի
առաջ գոյն զուս մորավը շատ անզամ տեսնա-
խն էր : Տայց հիմա ծերութեան տակնը անձնէ
առ կակալ Խոտարանով Խոտան հանդիսա կետը
արևո շատերուն ծանօթ ըլլարով , ասոր ի՞նչպէտ
հարաւոտապուն պիտ ալ այս և ողի կարծիքնիր կան : Ա-
նալով կըսն թէ հին տանեն զետիւը թաղպած ը-
ստի զուսէ և . ուժինիրը կը հաստատան ո՞ւ թիւր
մարք ստանալովին տուեր է . և այս հարստութիւնը
անդէ է . որ սուս տանին ուսումն անի ստա-

ևո գառնալու ձարը չե մնար . վերջապէս կրց-
գայ սովոյն որ պիտի խեղքուի , քանինիք անզամ
ասասիկ օգոստով դէպ ՚ի իր ընկերներուն՝ ծո-
վուն տակը կիշնաց . ընկերները՝ որոնք ցամաքը
փառնին կը հագուեին , կը տեսնան որ իրենց ըն-
կերը աներիցից եղաւ , անոնք ալ կը սկսին
պօսալու բայց նա ամիսիրէն յոյն նաւուութիւնը հե-
ռուածոյ կը դիսէ եվեր տղային աներեցից ըլ-
լալը , իսկոյն ծովը կը նետուի և իուզալի ար-
դայն գանալով կիսամեռ դուր կը բերէ . և
կը ժամի շափ գլխիվայր կախելով և պէտք եղա-
ծը ընելով կատարնալ կազմուե աղայն . անշուշտ
գայ սովորութիւն ու աղայն անշուշտ աղայն աղա-
յակին ծովեղերուոյ տեղուանք երրոր տորոց
գրայ ծնողքները և փարժապեսները պէտք ե-
ղած զբուշութիւնները ընեն , այսպէս փոր-
դած բարձր կամաց աղայն աղայն աղայն աղա-

“Եախինթաց թուով՝ Հայրենուելը օրադրոց 30 թիւէն Առասանդուպօքիս զրկուած 117 օրինակին կարուեիլը ծանուցանելով, այս ալ բանիք՝ Այս օրաձերերը նախանձուու թշնամինը անհնաջ ժամանաց սրբ Եղբը է” ։ այս խոսքը շատերուն պիտի կարծիք ունեւէր է որ, իբր թէ մեր համբանութշնամին Վըլուսյա արտօնութեան օրակըրոյն յագփի մերատեսու ըստուն Դակաս Պաշտամունակներ առաջ բերելով, մէկը՝ հաստրակած առածնել, այսինքն Ամենն արուեստաւորին նախանձու թշնամին

卷之三

Եպատականութեան հարուսացազ, երեք եղջրօ պատճենի է:

մասն շմբա անուն մեկը՝ պիտույքութեան մէջ
ողբն մէկը կորսրնցոցած սլավոն՝ սեղը փայտէ
առ գործ կամ էր : Երեն բնակութիւնը հաստատած էր
Ալեքսանդր երկիրը՝ Շատաթանս ըսկած ընին քա-
միւր մէկ զեղիսը մէջ . և ասից քանի մի տարի
առաջ գոյն զուս մորավը շատ անզամ տեսնա-
խն էր : Բայց հիմա ծերութեան տակնը անձնէ
առ կակալ Խոտարանով Խոտան հանդիսա կետը
արևո շատերուն ծանօթ ըլլարով , ասոր ի՞նչպէտ
հարաւոտապուն պիտ ալ այս և ողի կարծիքնիր կան : Ա-
նալով կըսն թէ հին տանեն զետիր թաղպած ը-
ստի զուսէ և . ուժինիրը կը հաստատան ո՞ւ թիր
մարք ստանալովին տուեր է . և այս հարստութիւնը
անեց է . որ սուս տանին ուսումն անի ստա-

բերել կուտայ իրեն : Տայց ես կըսեմ որ՝ ոյս
կարծովներուն մէկն աշ բանիմը տեղեակ չեն
ացէկ զիտեմ , որ հիմա պիտի պատեմ :

Ժամանակը պաշտութեանը առ իրեն քատարելու առաջ չինպիսի ազէկ կրթութեան ձգած էր : Միշտ անսաց ազէկ խրատներ և անակներ կուտար : Վատենք առնեք դպրութեան խրցով կարդալ զրել ալ սորտիցուցէր էր : Օրմբ առվելաց տղղոց հետ նախաճաշիկ ըրած առներ ուն . զատակներ : Հիմա ըստ բաւականին ժամանակով՝ ձեր հայրը առողջ կանաչ ծառեան

բայց երբոք ձեռք ընտադ մէկ շահաւոր բանձը
նէ՝ մուրալու յանձնառու մի ըլլաք. քոնդի ան-
մարդոց մուրալը՝ անփար աղքատներուն ձեռքը
ցնելու հայրը անիբաւութեամբ յափչաւակել է. ի-
եւ, զոյն տաճն և շորս տարիվան ես. ազդ ալ
է. քիզի բանկեց. բան գտիր : Ապրիլէլ, դաւ-
տանին ենելու տառաման ես և ձեռքոց երազունի.

մին ալ դուն քեզի գտիր : Առող, զուն ալ առ
և մէկ տարվան ես, և ոչքիդ ուժով ես, բայց
ալ դուն գտիր : Արդիքը մէկ ծայնով ըստի . մնաք ի
բան կը բնակը գտնել ու բանիլ : Հայրերինին պատու-
խանեց . ես ալ պատօն աղաքը, որ ոչ արդ .
նիմք վարուցան Ընելու, ոչ անառա ունիմք որ փո-
խութեա ծանեելու . ի ոչ անառան ունելու ո

բանելու տանիքը և անոնցմէ ելած բարիքները
հախեմը : Ասկայն շոտ բաներ կան որ՝ ի՞նչ բանի
զայերնին զիացող չըպայմէ պարագ տեղը կերպան .
Քեշը ինելք բանեցրնող մարդը կը բնոյ ասմաղմով
իր ապրուաց հարել : Վասնք ես ձեզի կը սորվիցր-
նեմ : բայց ամենէն առաջ անիկայ սորվէցրնեմ որ՝
ձեռք ընիդ անցած ըստակէն միայն ձեզի պէտք
եղածին շափը ծախս ըրեք , մեացոնքը պահեցէք . որ
կը լուս որ պէտք կը ըստ : Ու որ օրական ազգաւո-
րներ ելելին եարբ որը քառասունական փարաց մէկ
զի ձըգէք ուն մէկ տարին երեք հարիւր վամառուն և
զինգ դահնեկան , և տաւը տարին երեք հազար վեց
հարիւր միտուն դահնեկանէն էվիթ կը նէ : ասիկայ բա-
ւական ըստակ է . որ ձեր վաստկածը ըըալու՛ ու-
րիշը անոր գոռչ չի կը նար իշխանութիւն ունի-
նալ : Վայ ըստ մարդը , և աղայքը հնոց առաւ չամ-
պահուած :

Ճամբար գտած ոսկղզները ժողվել կուտաք , ա-
ն սունց խոշորները ճախարակով բանողները (չըլիրը ի-
միները) կառնեն զանտղան բաներ կըշինեն . ման-
րուքներէն ալ բաւական ժողվը ըփի նէ՛ գետինը ա-
ղէկ ուժովցունելու յատկութիւն ունենալուն հա-
մար պարտիզամները կառնեն ու աղքի հետ կը-
խառնեն : Դիրքիդի (պիլլաւոր) կտորներ ժողվել
են կուտաք , ու առաջին առաջնորդութիւնը (հայութիւնը) կը շահ-

Հասուած Արքազան Դէտիս երջանիկ կենաց զեր են . ուրկից ամենքն այ վերստին բարձր Հօր մեր Ուհնապատիւ Սաաթէս Արքազան սուրբ աղջ Համբուլելով մեա դար- Արք Եպիփանոպատին ըստ արժանաւորութեան առանձին Անտոն Բագրատ առանձին մնաւ

Արքակիս քաղաքիս մէջ եզած բոլը ազդ-
ացւու ոռօժանութիւնները օքէ որ իրենց ար-
ձեր են :

քաղաքէն բաժանուելու օրը՝ Հայոց եկեղեցւոյ խնդիրն է առաջանալ և գեղարքունիքի տառենարա-
նութեամբ հրաժարական սուրբ ուղարկութեամբ և օրհ-
նութիւնը նուիրեր է, ուր Ուուաց երևելի ե-
թեամուշ մէջ պատահած վէճերը և կոխները
հասարակութէն Արքազան սիրոց կապին թուլու-
թենէն յառաջ զալը արևի պէս յացնի բան-
մնէ, և ուր օր սերը անկեղծութեամբ կրամիր, անշուշու ամձնն. Վասուածահանց զսրծերը և
հասարակաց օպտաւէտ բաները հմտուա զեկա-
վարէ կառավարեալ առափաստարձակ նաև երու
պէս խաղաղութեամբ նպատակին կը հանեմ, և
առաջանաւութեամբ առաջանաւութեամբ նպատակին կը հանեմ:

Այսին 25 ին Աւրամակէն կրպենք թէ անցեալ բաստեալ շքեղ բնակարանի բերեր են :

ամսոյ վերջը երկրաշարժութեան ստուժիկ երեք
մը դդացինք . Նոյնը՝ Ապահան և Պահպան ալ պա-
տահէք է , որոնց մէջ տեղ եղած քաղաքներն ալ :
Դաշտոն նահանգին մէջ շատ շենքեր կարծանեցան
և բառական կորուստ ալ եղաւ թէ մարդոց հ-
թէ կենդանեաց . Ապահան մայրաքաղաքին մէջ
մզկիթը վնասեցաւ . բայց ամեննէն շատ փառը
Ոխանա քաղաքը կրեց , որոն գրեթէ քաղաքին
կէօթ աւերակ գարձաւ , և ժողովուրդին երրորդ
մասը կորան : Եղյն քաղաքին շրջակայ գիւղերուն
մէջ մասը երկրասցող էղանեան ալ քաղաքների կոչեր է
մայիս տեսայն 23ին :

Առաստեղինուղօլէն Վղնուամեծար Հ. Պա-
միկանեան Կայսարեա աղային դրովք հետապ-այ
սեադայ օգարտութայիս նայելով, սիազան
կրկործութիւն այն փիխանփայն, իւր աշխարհայուր
առաքաւառիթ լուրք առնիզ:

Սմբադին Հայոց ընդհանուր Քահանայա-
պես Տ. Տ. Կերտօս բարձր Արքալունը , մայիս
ամսոյն մերջ Ա. Պիտրապոլիսի ճանապարհ
ելերէ , և Աթենափառ Խաղաւոր Ասպարուշ
մանաւ . շատով բարձր պաշտօնակայինը և զեր-
ակին անձինք քառասունի չափ կառքերով կայ-
սերանիստ քաղաքքին մեկ ժամի մօտ ուղեկից ե-

ու բարակ տպակի (փուլուխ շիշեկ) կը շնչեն : Վաենք որ մեծ երը զիր գրեյու զրիւ կը լլսն : և մանրերը ամառ ըլլալով՝ շատ վարդ և շատ թանձր քինի ծառ արած և տնկողին և ծանկոց շինողները (հօսկանձր զիկ (միւրզիկ) և ուրիշ տառն պէս բաներ ժողվել ենքը) կատնեն բարձ և անկողին լլցընելու համար կուտար՝ որ զեղալանձառները (ախտերները և բաներները) տակ տուին առին, և ուրիշ ալ ու զիշեն զատ՝ իրենց բանին զալու ուրիշ խոտեր և արմատներ ալ ցըցքներով՝ անձնոցն ալ ու զիշեն : Կովու և ժողվելին, և քացախ շինողներուն ուրիշ ուզգըները և մարդու մազեր ալ ժողվել տուաւ . ձիջ մազը կորդին (սէմեր) և կառք (հինթօվ) և նաև տարան (սանտալին) շինողները կառնեին : Կօմուն մազը՝ նոնց կրտսեներն և սամիլ հասնեին : Ա պարի շաղակարպետ (քիլիմ) զործողները՝ և մարդու մազը՝ սուս մազ (բեռուքպայ) շինողները կառնեին : Վասնց տմէնն ալ իրենց տակ շահեցընող բաներ են : և պարտած տանենին աչքերներ գետինը ըլլալ փընտուելներ շատ բանի կարութիւն զիրենքը նազրողներն ալ հոգ շինողներուն համար ալ զատ տէկվելուն խոզը ուրիշ սոսինձ (քզա կամ թութիսալ) զօրեածող մազ կը ժողվիքին : Արթիթըն անսառներուն գուրսարուեսաւ կը ժամանեին : բանզի այս ալիք նեալած աղիքները (պաղպարախներն) ալ կը ժողվիքի բիս մածոցիք զօրութիւնը այն արուեստաւորներուն ին : կը մաքրեին, կը լորցընեին, և լար շինողներուն զործոյն աղեկ կուկայ : Ծնձրելու որերը միայն օրու (քիրշճիներուն) կը ժամանեին : Ճեռվիտին անցած մուրազ կենուըն : կը բունադատմէին : բայց անձրեր անիբը օճառ (սապան) շինողներուն և լամբ լուացող ցնելին եաքը արեւը բացմէլուն պէս սունկ (մանթար) ներան կը ժամանեին : շուխա կամ քետոն կամ բամբակ ժողվիքու կելքերն : որ այն երկրին մեջ ընդունելի լլունց տեսակ լութի կառք գտնեին մեւ : թուզիք շիրազը սուզ ծախովիրուն համար՝ անձրեռու օրինակ նողներուն կը ժամանեին : Անչաշ ներյուն և հաւերյուն վաստակին տեղն ալ կը թանեիր : Զմեռը աւել կը կու ցըցքն թափած վեռութիւնները անդամ կը ժողվիքին, սէին : կողով և սակառ և զամբիւդ (սէյտ և դիւթիւն) կը մանելին :

Հափայլ Տէր Արածն քահանայն :

Վ.յու հրատիքանաց բարեհամութիւնն ցցց
առլով՝ ճանապարհի պատրաստութիւնը տևաւ
և պարզ ալ իւր հրաժարական ողջորդի և օրհ-
նութիւնը մատուցանելով՝ ճանապարհ ելելու¹
այն շադենաւը մտաւ. իւր չորհասուն ողբեզիք
արդանապատի. Ա բժանէօ վարդապետի. և
հրախրավիներով, արժանավայել յուզարկաւո-
րութեամբ, որոց տեր տուաֆորգեսց. թէ պէտ
պա ունջրովետութիւնը մազի ձեւն ի ծնոտի ձը-
գից, բայց՝ Երին որբարդութեան զանազան
խնամակարդ թեանց միշտառակութիւնները՝ դոնէ-
լուս մասին կը նաև միշտարիւ ըլլալ:

ԿԱՍՏԵՎՈՒԹՅՈՒՆ 4 Եղիշե

Վաղաբականութեան վրայաք նոր լուրմը չօւնիք .
քարձ խորհրդարանը՝ կատարեալ հանգուութեամբ
քանից ժամանակ է ՚իմեր յափորդարար Անծա-
փառ Կայսեր պաշտօնապարներու բրենց եւանդուից
և յաջողակութեամբ կառավարութեան կատարելու-
թեանց վրայ կը պարապի : Նշանաւուն՝ բանակին և
հասարակաց պահպանութեան վրայաք շատ հար-
իսուոր միջոցներ զգո՞քի կը դրուին և ամեն օր նոր
նոր բարեկարգամիներ յառաջ կը ըերուին հին-
գի առվորութեաները վերցուելու համար : Բնշակէն
Յ. Ակնեալ Հետեւալն է :

վաճառքի և (Համանեան կառավարութեան պատուի մէջ առաջարկութիւնը թուղթէ ստակ Կորթելով շրջանակ մէջ ստակն առաւ բյալը և անանեկով առաջարկն զիւրութիւնոր պատճառելուն համար էր, սակայն այս թօւղթէ ստակները բարեկան տուի բրերենուն, այն թօւղթէ ստակներին ուժեցող ներուն շատը զգուշութեամբ կրպահեին որ ժամանեն որոշեալ շահը առնեն, և պայսէն շրջանակ մէջ ամենենին այս թօւղթէ ստակն չեր սենուեր : Եաւ շրջանակութեան մէջ քիչ ըլլութեան պատճառուն շատ անգամ այս թօւղթէ ստակներուն մէջ խարդախութիւն կըպատճէն էր : թէ և կառավարութիւնը ասոր զէմ պէտք եղած միջնունին ալ որքեր կոսնեն :

Այս անունը լինելու բարձրացնելու համար առնելու համար կառավարութիւնը յաւիս մէկն սկսելով նոր թուղթէ առաջներ կրկտէ՝ առաջնները փոխելու

Համար և հինգ թուղթէ առակներուն պիտի յանիս

— Խնչուս որ յայտնի է, կայսերութեան ամեն
բաղդաքնիրը աշխարհագիր ըլլացու և կորուա, անոր
համար Տարձը. Դաւոր որոշեց որ Շահեա Եփեն-
ին որ Տարձը Կարան թարգմանութեան զինուոր
կաշածառատարներուն մէկն է, Կարգաննեան կիրաքին
Եպիսկոպոս աշխարհագրութեան գործերը կարոի
նէ: Շահեա Եփենամին վաղաւեան շողենաւոյ
նենիլու և իւր պաշտօնը կաւորելու: *

— « Առաջ սուրհանդակը գալով կը ծանուցանէ
Եւ Ուժափառ Իի կողայս կոյսրը Շնդշիայի ճա-
պարհորդութենէն դասնալով՝ յունի 7 մի հա-
կը է Ա. Պետրոսյանը :

— Ըստ ցաւազին դիսուած մը պատահեցաւ
րիկէս օրէն երկու ժամ՝ նայք, խասդիղի մը
աւարանին, մաս օդամիջ փամփոշաի գործարանին
է, օդամիջ փամփոշը շնչելու համար պատրաստ
ած մէկ շատ վասագ կըսակ առնելով սովորի ճոյ-
թիւն մը հանեց, բնակարանին բոլոր ներսի կողմէ

Հայոց առաջին դերը և յոգիի մօւս ալ կեանքեր-
ին կորսնցացին :

THE HANDBOOK

Աէլանիկ 23 յունիս . Վայ օրերս լսեցինք այս
ուշ՝ թէ դունգմը զօրք՝ Ահեսուսիի մատ ՅԵ Հո-
վի բագացեալ Նորպանցի խոռոքիմը եռուեկն
պատերազ , մինչ . Կիժոքօրա փախուցեր են . այս
պատգործները այն տեղ վառելու փայտ բե-
ռաւորած երկու նաև գանելով տիրեր են անոնց .
Ե մէջի բեռերը ծովը նետելով նաւերուն մէջը
տակը են շւռամք . Ե մէջի եղած քանիմը նաւաս-
միներուն ալ սախավեր են որ Քառանորայի մատ
էկպ ՚ի Խօսիուի նաւարկեն . կերեաց թէ այն
ուղ ելլելու միտք ունենան : Բայց Տանապար-
հին երկրցի երկու նոռ՝ օրնը զէկ ՚ի Կիթօքօրուս եր-
աւարկեին այն տեղին բեռ առնելու . համար,
ուսուենեամք յետ գարնան . վանի զի Խապանա-
հինը հեռուեն յետ գառնուլու ձայն կուսու-
մին հրացաններ արձակելով : Վայ երկու նաւե-
ռուն նաւարկեուները յետ գառնումուն , Ա սեմա-
նոց Մէհեմիւս Ա ասի փաշային ծանուցանե-
լով , այն ալ երրորդ Շառլասկիւտ Հաֆրս (Շանին
էկին խնացուց . որ նոյն ժամանակ հրամայեց թէ
պիտիր առանց ժամանակ կորպանցներու ճանա-
պարհ ելլէ այս շարագործները գանելու համար .
բրդէն երկու օրէ Պիթիբն մեկնիւր . բայց անոր-
ին տակաւ լուրմի շառնուեցաւ . կերեաց թէ . Քա-
ռանորայի սաջեէն անցնելով և այս շարագոր-
ծաց մէկ նշանն չի սենելով զէկ ՚ի Կիթենը մեկ-
ըր Ե ուր առաջուց ալ միտք ուներ երթալու :

Այս չպատկործաց Յօ թուայն համաթիւ. ըլ-
լը կործիք կուտայ թէ ասոնք էին նաև ահ-
ալ մայիս առաջ մէջ Օափորիէն քեօմի ը-
ննոյի մէջ տեղը յոյն նոնապարհոգներուն
պառաս կորաւանք կողսպատողները :

Երեկ 83 Իշխանացի կողմանը ապառաժք մէջ
ունդ կանոնուոր զօրաց հովութեամբ Խա-
խէրէն հասան այս տեղ, և փակուեան շոգե-
ուոյ մելիներու ևն զրցին :

շաս վառեց քովս պահէի

Այսպէս հիւանդու՝ ակար՝ մեկ կիրակի իրիկունմը
անիմը իրեն գրացիներուն հետ օդրամուռի ծառի-
տակ հասուն էր, երբոք ան գիեն ձրաւորմք եկած
առևոր տուաջը հասնելով ձիւն գլուխը քաշեց .
ան Շմբա անոն մարդու կայ մի այս տեղու ըստ,
արդիկը հրամանքեան կոյ և հոս և ըսելով : Ճիշչ
ց տուին : Տայց զարմանալով մին աղ իրարու և
սպան նպիթ՝ թէ այս ծերու մեջու կրթնառէ,
գեղք ոլ է : Վնասք այս մամուռքն վրայ երե-
րոր ան գիեն ասզին երկու փառուոր կառք (Հիւ-
լ) եկան գեղը մոռն և շխառէ յան Շմբան
մն առաջը գացին կայնեցան : Մէջէն երկը երի-
տարք՝ և երկու նորունաւ կին զաւրս եկան . ամ-
ս ալ կիրթային յան Շմբան ձեռքը կըպազնէ-
: Տայց ծերը ասոնց հվը ըըալը և իրեն բնչու հա-
ր այն յարցումիւնը լնելուն շեր հասկնար : միշ-
որ անոնք զերենք ճանցուցին : Միծ տղան ը-
մեծ տղադ բիեռը ես շիմ մի . որ Եկաստան զա-
ւ : Ա պրշաւ քաղաքը պահորելունի վաճառական ե-
. եաքը կարգվեցայ . և այս ոլ հարսդ է : Երկ-
ոդ տղան ըստ . ես ալ հապրիեն եմ , որ Նոյն
որշաւ քաղաքը ցորենի վաճառականութիւն կը-
. պր ապ քաւ հարսդ է : Պիտիին ալ ըստ .
այ ձևոտ տղան իմ . ենունասան շուշի է մի

Անցեալ թուայն յանիլուածով՝ կոստանդնուպոլիսուց մեջ ողապարիկ թռւափին ճանապարհութեանը վրայօք՝ թէսէիս համառօտ տեղեկութիւննը սուբինք, բայց այս դուռարձնով գործողութեան հանգամանքներուն կատարումը՝ զորոնք ուրիշ աղջաց օրագիրները երկարորեն լըդրէն, կոստանդնուպոլոյց բազին հմատ և արժապիտ տէր կարասիկուն Պրուսայի պոտրոն Հաֆէնիս պատուելոյն տուած մահքանուն սույլ ծանօթութեամբը կը հրատարակենք :

Անդուիս Ռօմառքի Գօրծեացի Երեսուն և չորս
ապրեկան Երիտասարդ մը , առան և հինգ առաջ լուն
ի վեր բնական գիտութեանց հետեւեալ , և մասնա-
ւ բարեկա օգապարբեկով ճանապարհորդութիւն ընելու
կերպերուն լրաց պարապելով՝ Երեք աարի և որ սոր-
ված սկզբունքներուն փորձը ընել ակած է , օրա-
պարբեկով Երկինք ելլելու վրայ : Ըստ փորձերս այն-
քան յաջող դացին , որ տարր շափ օգապարբեկ բարձր
հանելու համարձակով մարդ չէ եղեր մինչ այս
օրս , գետին երեսուն մինչև ինն հազար մետրո բար-
ձրութիւն ելած է . որ ըստն է , մինչև 13,500 կան-
գումնեն աւելի : Այս ինքը բնադրիտութեան աշեկ տե-
ղեակ բլլալուն համար՝ ըրած ճանապարհորդութիւն-
ները՝ օգոյն անօրութեան և խոռութեան և ընթաց-
քին միակերպութեան կամ՝ փոփոխութեան վրայ շատ
լցու տուին որ առանց առանի ճանապարհորդութեան
մը չէր զիտցըմեր :

Տասն և մեկ անգամ երկինքը ելած էր ոյս մարդու
առանկ ճանապարհորդութեամբ . որոնց վերջնն էր
Ափելեայի Խաղը ու քաղաքը , անկեց եաքը այս
տարի Կոստանդնուպօլիս եկատ , իր զորմանակի և
աներիխով ճարտարութեամբ քաղաքիս բնակիչնե-
րն ալ զարմացնել ու վեց : (Ն)ոյնին ճանապարհորդու-
թիւններուն մէկն ալ Արտէնեայի տէրութեան ար-
քայանիսս Ճռութիւն քաղաքը ըրած ըլլալով : Հու-
ստացած շատ բարեկամներուն մէջին երկու հոդի Կոս-
տանդնուպօլիս գտաւ , որ իր գործոյն շատ նպաստ
ըրին . Վասնց մէկն է Այասէնեայի տէրութեան հոգ-
մանէ Կոստանդնուպօլիս նստալ դրժակալ և գես-
պան սինեօս . Խառէթթօ մարքէ զը . որ զինքը ահ-
րութեան մէամենաց ծանօթացոյց . և երկուասան-
երօրդ փորձը Կոստանդնուպօլիս բնել տուլու . մի-
ջոցները դաւաւ : Խրիստովն է պարս Հարութիւ-

առուստավոներու մէջ մօսյ . ետքը օրակիրներէն ի ժամանակով որ երկու եղացյս և արշաւ են եղեր քառ վերնին հիայ , երեքս խորքը մէկ ըստնէ , ծերութեանդ ատենը ելանք քովդ եկանք , ծերը տղզը վեզ ը բնկաւ և սկսաւ շալով անոնք ալ օրհնել՝ հարսնեթեալ . Տշայքը կըսէին , մէր այս աստիճանը համելու պատճառը գօնն ես : որ թէ որ ոչինչ սեպիմած բաներով մեզի ստակ վաստըիլ չի սորմիցնեիր նէ՝ հիմնա ամենս ալ կըմուրացինք : Վասնկ ըսին , և իրենց հօրը ծերաթեան օրերը ուրախութեամբ լեցուցին , իշխորովհետեւ վաճառակոնմին քովի շահելու վրայ եղած ստակին կարու չեն , գեղին մէջ գագրատունիլ չի նել տուին , և այն ըստակին շահը ոյս դպրատանա նախըին յատիկացուցին : Վհա այս և ման Շմատին շաբառանուղուն պատճառը . և առօր մէջ ոչ ստառապահ կայ և ոչ թաղուած ստակ գտնուլ կայ . և անանի կերպ մըն է որ ամենն մարդ կընայ գործել :

2. *W. m. p. 2. W. m. p. 2. W. m. p. 2.*

Ունեւէլիսան հպատակի ճարտարապետը, (որտեղ ի-
տալացիք սինեառ, Վրթինո Եմմանու Էլիէ կըսեն), այս
աշխատավարչորդութիւնը բնիրա օգատարիկին հա-
մար պէտք եղած ճարտարապետուկան կարմածները
շինեց, և մինչև վերջը իրեն թարգման՝ բավել-
քուու չի զատավեցա:

Այս սինէօր «Խամարքին» լնելու Տարտարութիւննը
Վեծափառ Վրբային ալ տէրութեան մածաթեները
իմացուցին . ուստի ինքն ալ բարեհաճեցաւ մէկ փառձ
մըն ալ Կոտանպնուպօլիս ընել տալ , որ քաղաքին
ընակիններն ալ իր շնորհիւը այս անհամեմատ և
անօրինակ հանդէսը տեսնեն և տար համար պէտք
եղած ծախքերը արփայեկան դանձարանէն վճարել
հրամացից : Հանգիստն ուել որոշվեցաւ Խորիւտորի
և Խռափ զիս զի մէջ սեղը Հայուար փաշայ ըստած
ընդարձակ գաշոր ու հանդէսն կատարման որ՝ յու-
նիս 26 երկուշաբթի օրը : Վանի մի սր տառջ սին-
եռու . Քամարինի իմաց տրվեցաւ որ իր Տամիրը ու-
նինը ընելու պատրաստութիւնները աենէ : Ի՞նչ
ալ՝ օգապուրիկին զնտակին մօքը լցնելու . Կազզ
դրաբաստելու համար սինեօս . Քարինձա անուն ե-
րեկի գրմիադէւար , և օկապարիկին նստարանը և
խողագանձերը և որիւ գործիքները շնելու . և ուզգ
նիտեղը հիզու յայտնութելու . համար սինեօս Հեքար
վարպետ մեքենագործը տառա . և նոյն բանները պատ-
րաստելու . յարմար և զգուշաւոր տեղմբ Հայուար
փաշոյի հրապարակին մէջ լինելու համար վերո-
պիշեալ սրարոն Հարութիւն Ոնտուկիան բարձա-
հմուտ հարտարապետը առնելով՝ պէտք եղած բա-
ները առմն դարագայով պատրաստեցին :

Երկուշաբնի օրը առաօտքն Այնձտիառ Անդ
նակողը և Խաղաղաւրիս մայրը բոլոր Խաղուհներ
րով , և ազգունի պարագան և Բարերագոյն Պարունակութեան կամաց կամաց կարգի մեծամեծ և սարցին գործակալներ՝ և ստոր աէրութեանց զեսպաններն ալ առաջնուց հրաւիրված ըլլալով միշեալ հրապարակար եկան , որ ամեն ազգէ և ամեն փիճակէ անթիւ անշամար բազմութիւն արանց և կանանց ժողոված էին : բոլոր կոստանդնուպոլիսց ընակչական մասին մեկը հազիւ զուրս էր մնացած : Առ այս հրապարակը՝ ըստախոազացի (ձանպաղի) խաղալու տեղ ալ պատրաստալված ըլլալով : Այնձտիառ Անդ նակալը պիտի օրս հրապարակաց ուրախութեան օրմը ըրեր էր : Այցը հաստիակութեան ազը և միուրը բոլորութիւն ոգագարիկին գույց էին . այս շմանենը ված առանելու կը փափառէին . և շատերուն մազի մէջ ասոր գալափարը ըլլալով : ողային ձանապար հորդութիւն ողիտի ընեմ բուզին առաջորդիութիւն մէկ խարեւութիւննը կը կարծէին . ըլլալու բան չէ անգամ մորեինին զբած էին :

Ամենու բարձրին տառաջ հայն նկազին ըստ
միշտ հասկընալու համար՝ ժամը հինգ ու կեսին առեւ-
նը կազով լցուն պրզափիկ զնտակ մը թող տուու-
որ առաջները հարաւէն գետի հիւսիս երթարոյի խի-
մը բարձրանալէն և տրը ընթացքը փոխեց, արենդիա-
հիւսիսէն գետ յարեւանեան հարու վնաս, և բար-
ձրանալով անցայտ եղաւ: Վայն ատենը սինեօր Ք. Օ.
մասրին նատաւ ող ապարիկին նատարանին վրան: Բնրը
ուներ ամրաց, հետք ամանեմ գնիսի և հայ և ու առեւ-

զբարը տօքյաց, չամք առանքը զբոր և չաց ու առանք
իիք առաւ եախոսպարաւութեան համար . երկու
տպաւնք, և շատ կապոց ծալիկներ, Կետինին երե
սէն կէս կանգնուափեն քիչ մը աւելի բարձրացրց
սաստրանը . և այս կիրդով Վեծափառ Խնդիրակալի
և Ա անձափառ թւոքառ որամօքը և բոլոր պայտաւա
կանց տէրութեան մեծամեծաց ներկրույանալրդ Հրա
ժարական ողբայինը և խորին ակնածութիւնը մատու
ցանելեն ետքը՝ ժամ հինգ բոլոր 44՝ չուտնիները թող
որիկցաւ . և հասարակաց գովութեան և ծափ զար
նկու և բարեմազմանթեան ձգիները հետ առնելոց

առաքացած տաենր՝ վիրեն վոր հաղիսակունենք
մրայ եազիկներ և թուղթեր կըթափեր, որոնց չ
առանձինքն առանաւոր Ուժափառ Աբբային գով
մին դրաւած էր : «Քիչմի վեր ելլելն ետքը» աշ
սին մեկն ալ դուրս նեսեց, և ինքը օդապարին
ՀՅ բայելն ետքը բազրովն ուներեց և կաւ : Ի-
մարձր տեղին յատկապես դիտակոյ և այսովները՝ որ
պարիին և ազօխայի տուածի ծով ը իթալը տեսնե
նայ օրը իրիկուած գեմ այս յուրս քերն սերտ ս
րածեցաւ :

ՀՅՈՒՆԻ 29 առաւտանց ժամը տասնին նոյն և
եռ թշրիմակին կլուտանը զնուազօխու վերադառնու-
իք ճանապարհորդութեան ուրիշ պարագաներ՝
պատմեց : Ա տորին ամպերուն մէջ թափառ (բա-
ման մէ) ձեւանալու պատրաստութիւն գտնելով՝ կ
իջնալու առեն նարեւ միր եղել կրծարկաւորի : Ա
րորդ անգամ վար իջնալուն թափառ էն զատ՝ Զ
Վատանակ (այլ պարուղը) ըստած ահագին ձուին
պատահի , որ քթութե չուր ԿՕՀԿՄՐԵՆՆ նոււրա-
մէջ : Չենքի գործիքներուն մէկովը քանի մը անը
ձուին զարդելով անիկայ փախցնելու եարը որ
կը բարձրանայ և Խներիտաղողու կողմերը կիրթ-
ուցց բարձրերը իր ընթացքին հակառակ հոլ զ
նելով եա կը զառնայ գեպ ՚ի ասիական եղիքը
իշխիկու Ծին վրայեն անցնելով՝ Տէմիլ տերէ ո
ւուած ձորին մէկ կողմը կիշուցյ . օդապարիկը
տառին մէջ տեղմէ կը հաստատէ , և նոքն զեզ
Շերեմէտ զբւզն ճամբան կը շիտէն . որ ՀՅ
գիւղ մն ենցն լին եզրը , և բնիքն վերէն առոր
քը տեսներ կը որ կողմը ըստալ : Անապարհին կ

բազմեւ անոնք երկրագործիւնը կը հանդիպի, որ
գեն տուն կը դառնար . անելէց նշանացի չոր է
զէ . և այն ալ այս անծանօթ հիւրգայ հոգնած
լալը իմանալով՝ մարդասիրաբար ողի ալ կո-
քոյն հետ . և թեղետ լեզուն չի համեմալով ի-
մարդ քըլար չեր գիտեր , բայց այնինք բառե-
եր գիտեալ որ մարդ է , և օւարական է , առաջ ա-
ռը ընկերանալով՝ Վերեմեղ գիւղին գլխաւոր պ-
րոն Ալարգովն առնել առաւ : Եւս մորդը պա-
տգ ընդունեց , և այն գիշերը տունը պահեց : Ո-
օրը երան Բագար գիւղ գացին . ձեռքը եղուն ո-
քունի հրովարտակը կորպացուեցաւ . Հաջոյի-
մարդ խրկրմեցաւ այս տեղին իմաց տալու , որը
զար գիւղին վեց ժամ հնառ է : Եւս իրիկուն
որ է յունի 27 , սինեու Վասուրին՝ Վերեղ
գիւղը իւր հիւրընկալին տունը մնաց . և չորեքշա-
յունի 28 : Իր հիւրընկալ Պարոն Ալարգովը Կ-
առնելով կալվա զնաց . և անելէց Առասանց-
պոլիս եկաւ նաւակուն՝ բնալուն որ ըստնիք . ոչ
պարիկին գործիքներն այ հետո քերելով . որ
առ այժմ պահ գրմեցան թօփիսանեկի ձևոցը : և
զբոցիք որ Անձամբու Վրային մոցրդ Աւագու-
նահիքը յատկապէս իւր առանձին գոնձէն վճա-
լով . այս չքաղադ հանդէս մէկ մըն ու կայիշե-
տի տառ սառաւառ ու :

Եւ յան բաներուս Աջ զարմանքը ոյն է ո՞վ
նոռ Քանապրին, որ օդերուն մջան աներիկին
ճանապարհորդէ, զեանի վրայ ձե հնծիալ առ
չըստալով կրթաբնայ եղեր, ուստի այդերան ճանապա
րհորդութիւնը որ պատմեցինք, «Աւրելուկէն, Ի՞նչ
զեզ, և անկեց Ալարտա, Ճանապարհորդելու իր
ոյն տեղերը չի զբանը վեցան համար քաղելով ըրած

יְהוָה יְהוָה יְהוָה